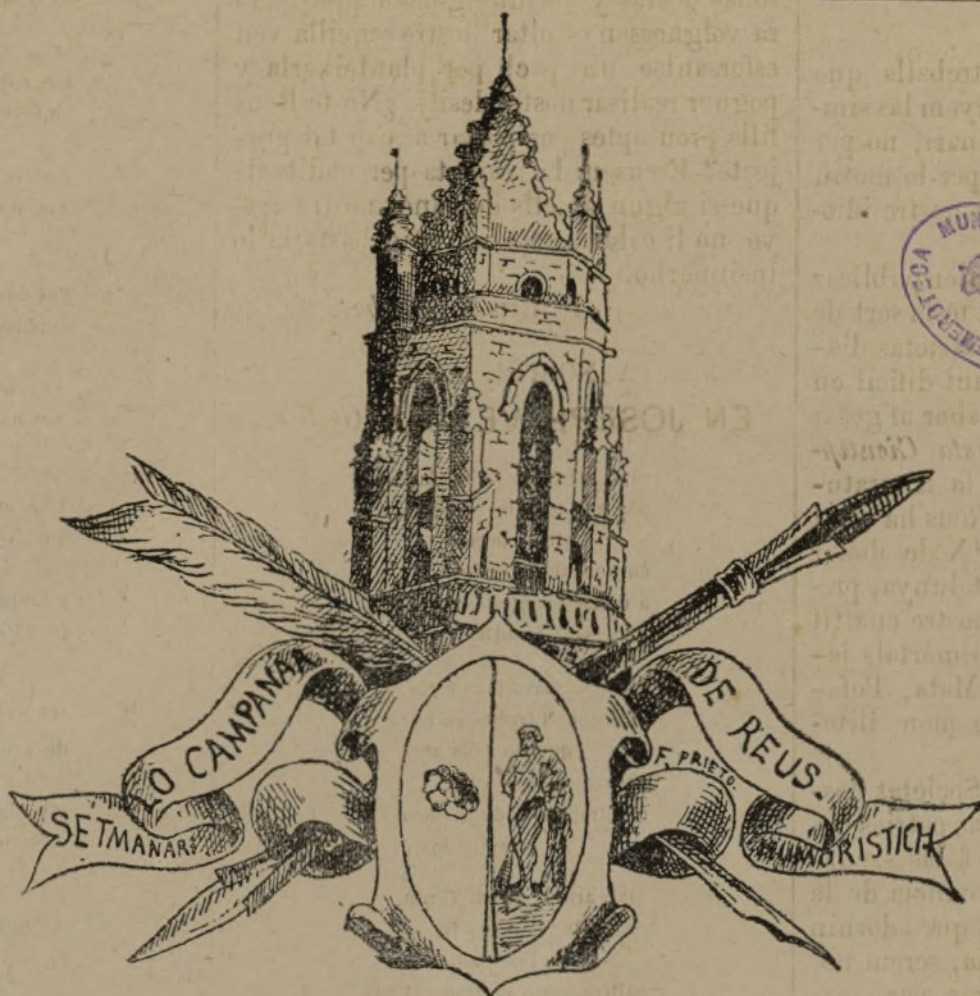

REDACCIÓ

y

ADMINISTRACIÓ

carrer de Jesús número 8.

EN LO BALL.

— ¿Perquè no vol ballar?

— ¡¡ No veu que perdria 'l pudor...!! (segons l' Article del Campaner.)

SE VENT

Á DOS CUARTOS

per tot arreu.

Números atrassats, quatre.

¡AVANT!

Per la aglomeració de treballs que constantment estem rebent veyem las simpatias que gosa nostre setmanari, no per sos treballs lliteraris, pró si per lo motiu sens dupte de ser redactat en nostre idioma.

Ja que havem donat principi en publicar lo nostre Campanar y aquest té la sort de ser ben admés per sos compatriotas dispensantli son aprenentatge tant difícil en la empresa, tindriam gros plaer al gosar d' una *Asociació Catalanista Científica*, pera enaltir son nom á la lliteratura, ciencias y arts, ja que Reus ha estat predestinada en lo segle XIX de donar fills ilustres que honran á Catalunya, prenent una part de sa gloria nostre enaltit *Pabelló* per los preclars é immortals jennits de 'n Prim, Fortuny, Mata, Bofarull y altres coneguts en lo mon lliterari.

Faltant puig á Reus una Societat destinada al foment de las lletras patrias poguentse á un temps dedicar á las escursions científicas de nostre provincia de la qual poden recullirsi detalls que adornin las páginas de nostra historia, serem nosaltres los primers en propagar, pera sostenir encar que á grans sacrificis, un centre purament instructiu per la propagació y enaltiment de la lletra mare.

Tenintja l'instint d' associació que tan sabem mantenir ¿perqué no podem crear una nova societat que reduintnos dintre son cercle, acreditem una vegada mes l'esperit d' germanó per beurer en las bellas fonts de la civilisació moderna? Prenguem per mirall Barcelona, Sabadell y altres que fa temps gosan d' ella per lo que han sapigut captarse ab los esforços primitius de son empenyo.

Sens dupte que fora Reus no te un punt Catalunya ahont se mantinga ab tanta firmesa la Societat, ¿no la sostenim per lo bullici? ¿á voltas no sentim á dir ab gran dolor á alguns de nostres amichs «acabat lo mes deixo de pertanyer á tal ó qual societat» ¿per lo malehit vici que á tantas familias ha causat la ruina!

Si aixó reflexionem, si be mirem la transcendencia que retrauen certas reuions, que ab vera pena havem de confessarho abundan en escés en nostra ciutat ¿perqué donchs no emprenen un altre via mes recte per propagar lo conreu de la abundant y espresiva llengua deu *Roger de Flor, Campmany, Balmes* y molts altres immortals que sostindrant sempre lo sagell de gloria de nostra estimada Catalunya?...

No creyem que siga una fantasia adquirida als divuit anys l' objecte de nostre article, no, molt al contrari sols es fill de una ferma voluntat, meditant baix tot concepte los bons resultats que adquiriria la població entera, si aquellas per-

sonas doctas y de inteligencia prou clara volguessen escoltar nostre sencilla veu esforçantse un poch per planteixarla y poguer realisar nostre desitj. ¿No te Reus fills prou aptes per portar á cap tal projecte? Escusem la resposta persuadits de que si algun d' ells demanés nostre apoyo no li caldria repetir, puig bastaria lo insinuarho.

P. Ripoll (*Garbat.*)

A NOSTRE AMICH EN JOSEPH VERDÚ (*Gestus.*)

Si la Musa 'm fa bondat
per mes que no siga vat.
vineh decidit,
en nom de la Redacció;
á donar't contestació
al remittit.

Perque á Barcelona estàs,
dius que 't trobas en lo cas,
que no pots are,
enviarnos versos teus
que tractin de dintre Reus
no essenthe mare?

Aixó array, amich Verdú,
encar que no sigas tú
de Reus natiu,
naltres, are, ab gran plaer,
d' eixa 't regoneixem per
fill adoptiu.

Y ja que tu has enaltit
la ciutat, com un ardit
sentli millora;
manifestantnos despres,
que no pots dirnos res mes
perque n' ets foia,

Vull complaurem ton desitj
per mes que siga un bolitg
entre 'ls poetes,
citanthe, cosas de nous,
que casi te 'n faràs creus
de tant mal fetas.

L' empedrat n' es tant dolent,
que tothom continuament
d' ell ne renega
ab rahó, puig lo calsat
molts cops s' hi queda enganxat
com s' hi hagués pega.

Si plou, y nu per sos que fers
ha de surti pels carrers
á fé un viatge;
ja està fresch; al primer pas,
lutzant pel fanch lo veuràs
fet un sant Llatge.

Y si per cas las canals
qu' en forma de llarchs parpals
de Reus són fruita
raijant, troban á un distret,
me li axafan lo barret
com una truita.

En los días que vent fa
mes amunt del Campanar
la polseguera
se axeca, ¿com que no escombran

totas las casas s' alfombran
d' eixa manera!

Los cotxeros, descuidats
ab los cavalls desbocats
corran sens pena,
lliurats dels Municipals
que al sentir los animals
giran l' esquena.

Los fanals, per mes martiri,
semblan llums d' un cementiri
que 'ns donan febre:
es estrany! ves qui ho diria:
ives qui menjar-se voldria
lo gat per llebra!

Y mentres clama la gent
que 'l tenir lo gas dolent
n' es estupendo,
l' Empresa del gas s' engreix
puig tots los anys reparteix
bon dividendo.

'Ls pagessos, ab barrals
de comuna, 'ls arrabals
voltan ab ansia;
y si algu surt á passeig
á las nits, li dó basqueig
tanta fragancia.

No hi ha cap orinadó,
en cap plassa y carreró,
ni en lo passeig,
y si algu vol fer un 'riu,'
no pot, puig tothom s' enriu,
¡baya un mareig!

Entre altres, n' hi ha un carré,
que Raseta d' en Suqué
ne diu tothom,
y es tant fosc y mal portat,
que tot lo nostre vehinat
maleheix son nom.

A un extrem de la ciutat,
nom de 'Rambla' n' han donat,
á una riera;
ives si es tenir poch cervell!
ies com si 's des á un cistell
nom de panera!

Hi ha fonts que son de mal art,
y al Estiu la major part
d' ellas, s' estroncan,
sent aixó un cau de rahons,
entre donas y minyons
que allí s' esbroncan.

Pro, en cambi de 'l que he citat
y altres cosas que he callat,
hi ha nenas bellas,
y si de Reus no marxem,
fastidiats, tant sols ho fem,
perque hi son ellas.

J. Roger (*Fiseltas.*)

LO POBRE Y 'L RICH.

La pobresa es un mónstruo que espanta á tothom. ¡Quant amarga es la pobresa! Son aspecte causa horror. Lo pobre es un ser com los demés; pero generalment se considera, com si diguessim, lo rebuig de la societat, ignorant

dels demés homes ó conegut solament per ser l' objecte del seu despreci. Sempre 's veu menospreciat de tothom, com si perteneixes á una rassa diferent. Tot lo que 'l rodeja, sols serveix per humiliarlo. Totas las miradas, si es que algu se 'l mira, solament son lo testimoni de l' horror que inspira.

Passant per lo carrer implorant ab veu llastimosa, una caritat per apagar la fam que mortifica á ell y á la seva trista familia, sent lo brugit de la festa que en son palau celebra 'l rich, ple de satisfacció, complert de totas las ditxas, mentres ell no ha menjat encara res en tot lo dia y en sa casa estant plorant y demanant pá, los seus fillets, pá que no pot donáloshi 'l seu pare si bé tindria un medi per ferho, pró es honrat y prefereix la pobresa, á tota mala acció.

Veu als richs pléns de plahers, mentres per ell no hi ha més que penas y dolors. Amichs solícits se disputan l' honor de ser útils als richs, mentres lo pobre queda abandonat de tots sense socorro y sense apoyo de ningú.

Va mort de fret per los carrers, perque solament quatre pedassos de roba cubreixen sas esmortohidas carns, y aguantant ab resignació la freda temperatura, donantli coratge la sola idea de que ho fá per los seus fillets que s' estant morint de fam, y per sa esposa estimada que está sepultada en lo llit de amargura al qual ha caigut per no poguer suportar ab resignació la gran miseria que 'ls rodeja.

Quant per l' amor de Deu demana caritat á algú que passa, y aquest n' hi fa quina alegria la del pobret! Ja pot comprar alguna cosa, encara que siga poca, per donar menjar als seus estimats fillets; pró si 'l que passa es un d' aquells que desprecian al pobre y que 'ls repugna perque 'l vehuen vestit ab trosos de roba, llavoras es quant lo pobre, comprenent tot lo negre del seu estat, se llessa á plorar com una debil criatura, y mil pensaments desastrosos corren per la seva imaginació; pero per últim pensa ab sa pobreta familia, y 's recorda que sense ell seria encara mes desgraciada.

Per lo que respecta al rich, quant no es caritatiu, sols pensa en estar be ell, en rodejarse de totas las comoditats, gasta superfluament per cosas que molt podria estarsen y tot se fa conforme ell desitja. Los que 'l rodejan no fan mes que estudiar en las sevas miradas lo sacrifici que ell los exigeis y vol que tots sigan sumisos esclaus seus. Com mes s' humillan los demés en ell, mes perfecte 's considera, mes s' engreixa y més ell mateix s' admira.

Si á son palau se fá una festa, tot es esplendit, tot respira riquesa. La taula del festí está plena de tots los millors menjars, y si mentras dura la festa, un

pobre va á demanarli una petita caritat, ell mana que 'l treguin dihent que no està per pobres.

Pró quant lo rich es caritatiu y bonadós, no gosa sino fent bé als demés. Te un verdader disgust lo dia que per qualsevol casualitat ha deixat olvidats los diners que sol portar á sobre y un pobret li demana caritat, sens poguernhi fer.

En aquest, tothom l' alaba, tothom l' estima y tothom está disposat á arrostar un perill per salvar la seva vida.

En cambi al altre, tothom se 'l mira ab despreci, tothom lo critica y serveix continuament d' escarni per la gent amiga dels pobres.

Los que podeu socorrer al pobre feho y pensen molt en la alegria que li donen quant lo socorren ab vostres benéficas caritats y en cambi pensen l' amargor de que ompli lo seu trist cor quant ni tant solament se 'l mirén ni teniu paraulas per dulcificar son desgraciat estat.

A. M. B.

LLUNY DE MA TERRA.

¡Núvols que per l' ample espay aneu á la pàtria mia! ..

¡Qui com valtes pogués ser!

¡Núvols, quanta es vostra ditxa! ..

¡Benhaja la llibertat,

la llibertat qu' es la vida!

¡Núvols que per l' ample espay aneu á la pàtria mia! ..

quant sigueu en aquell poble

que 'l campanà al cel arriba;

'hont mes crestallina es l' aygua;

en 'quell poble 'hont s' hi respira

millor que 'n cap altre poble;

'hont la roja barretina,

ab orgull, sos fills ostentan

recordant qu' ab valentia,

allá, en lo Bruch, nostres pares

ab ella al francés vencian;

allá 'hont lo cel es mes blau...

núvols, pareuse una mica

y reculliu un sospir,

que del fons del cor, m' aymia,

pera mi ab amor ne llessa

y retornen desseguida...

Mes, si vehessen que l' ingrata!

no es per mi per qui sospira;

torneu y no m' ho diguéu...

no ho diguéu, que no os creuria;

perque allá... en aquell poble

que 'l campanà al cel arriba,

no hi regna la falsetat,

no hi existeix la mentida! ..

Modest Busquets Oliva.

Arrels de Campanar.

L' últim dimars al obrir l' hermita las portas del Santuari de Nostra Senyora de Misericordia, hi trobá abandonadas duhas criaturas bassonas, hermosas com un sol.

¡Qué aixó ho fessin las fieras, ho compendriam pró que aixís obri un ser humá, no 'ns ho expliquem!

Lo diumenje prop-passat va estrenarse en la societat «Centro de Lectura» lo nou sistema de il·luminació per medi del «Gas Alpha», donant bon resultat.

Molts son los sistemas de il·luminació que s'

inventan, pró, apesar d' aixó encara son moltes també las personas que s' en van al llit á las foscas.

Los xinos acaban de descobrir uns polvos que disolventlos en aigua, la converteix en un xarel·lo capás d' enganyar al «mosquit» mes llest

Si es vritat, ja ho crech, pró 'm sembla que la tal noticia no passarà de ser ... «sombra xinesca.»

A Valladolid s' han casat un sort mut y una cega

¡Aquets si que viuran felissos!

En la Iglesia de la Sanch y en lo segon altar de la dretha hi ha un sant que porta tota la barba y al peu del qual s' hi lleigeix «Santa Ursula.»

¡Potser ho va fe per lliurarse de la quinta!

Aquest dia en la fira de Verdú un subjecte, al veurer que uns gitanos compraban alguns animals, va dirlos:

—¿Me voleu comprar la sogra?

—Per lo carnaval vinent, deya un mestre d' estudi de fora, no hi ha mes, me tinch de disfressar de gos.

—¿Y aixó, senyó mestre, perque de gos?

—Perque ja que l' ajuntament no 'm «dona res,» á lo menos, será facil que 'm «fassi dar la bola.»

Corra la veu de que á la Alemania s' ha trobat un medi molt eficaç per poguer viurer sense menjar.

Aixó no es nou, puig aquí á Espanya ja fa molt temps que hi ha alguns que ho han posat en práctica. ¿No 'ls hi sembla?

Segons se va dir, la base principal per poguer portar á cap la construcció en aquesta ciutat, de un nou Teatre en la plassa de la Revolució, es la de celebrar una rifa especial, destinant sos productes á dit objecte, pró sembla qu' eixa rifa encara no s' ha anunciat degudament

¿Quánt se farà?

La Academia de la llengua Espanyola ha acordat que la paraula «Tramvia» s' escrigui «Tranvia,» es dir, cambiar la m per n.

Ab aquesta modificació ja no cal que sopin los espanyols.

A Bonn [Alemania] s' ha obert aquest any un curs sobre llengua y literatura catalana, que durará sis mesos.

Axis 'ns agrada, que las Nacions estrangeras introduheixin en sas poblacions, la nostre enlaidida llengua d' hocks.

La Companyia d' opera italiana que actua en nostre Teatre principal, se veu cada dia mes aplaudida, per part del publich, per lo bon desempenyo de las magníficas obras que executa.

Sabem que dels tres premis de vers, oferts en lo Certámen de «Lo Nunci,» nostre amich En Joseph Verdú (Gestus) n' ha guanyat dos y accessit del primer, havent obtingut aquet, lo

«mestre en gay saber» En Damas Calvet y accessit dels altres dos nostre amich també. En Pere Poblador (Perico Matalassé.)

Lo premi de prosa lo ha obtingut En Emili Vilanova y 'ls demés accessits y «mencions honoríficas» s' han adjudicat á composicions dels senyors Ubach y Vinyeta, Riera y Bertran, Roqué Casalemnt, Ribot y Serra y també de nostres amichs los mentats senyor Verdú y Poblador.

Lo premi ofert al millor gravat lo ha guanyat lo reputat dibuixant de la «Bomba» En Jaume Pahissa.

Ab molta satisfacció los hi enviem la enhorabona.

SONET.

D' antich sempre 's mostràren afanosos
Los pobles, en qui d' ells millor tindria
Bon campanar, es dir, torre ó vigia,
Faro y guardià de sos llars hermosos.
No teniu mes que visitar zelosos
Las poblacions de major nombradia,
Y veuren lo primor y valentia
Que distingeix á algú d' aquells colosos.
Mes per lo fill de Reus, ni la Giralda
Te cap mèrit, ni bon gust lo Miquelet,
Sinó eix, que posat en la hermosa falda
Del camp, li ha fet dir ab llenguatge clà y net:
"Guardi son "Quasimodo y Esmeralda
Paris, " qu' ell l' estima molt alt y molt dret.
Selarom.

FÁBULA.

I. LO BURRO DE SINIA.

Voltaba un burro, patint set, y al eco,
dels cadufols, va dir: —Jo 'ls pujó noble,
s' omplen á gom jingrats! y jo 'm corseco
treballant doble!...

Veuse aquí 'l poble.

Joseph Verdú (Geitus.)

RONDALLAS.

Una neua de quinze anys l' altre dia caygué
al carrer de Jesús y un senyó que en aquell moment
passaba per allí l' hi digué:

—No ho ha vist ningú, y ella li replicá:
—Donchs y vosté, qu' es cego?

Trovantse un catalá á Sevilla preguntá á un
andalús que hi havia al devant de una iglesia,
aixís que acabavan de tocar las deu: —¡Ep: ma-
yestru! ¿podria usted desirme si en esta iglesia
hay misa de dos cuartos? L' andalus, creyent
que s' en burlava d' ell li respongué.

—«No zeñó, la mas barata ez de á cinco rea-
lez.»

Un xicot, ahí repartia prospectes á tots los
que passaban pe 'l carrer de Monterols.

Jo 'n vaig pendrer un, y un senyó va allar-
gá la má per pendren un altre.

—Nó, á vosté, nó, digué 'l repartidó, reti-
rant los prospectes.

—Per qué, replica 'l senyó tot admirat.

—Per qué vosté 's deixa tota la barba y jo
anuncio navaijas d' afeitá.

Un arquebisbe á un capellá de la seva dióce-
sis:

—Escolti Mossen Pau. ¿Cóm es que vosté
porta sempre que surt de casa un espasi dessota
del manteu?

—Ja l' hi diré: Com que 'ls gossos me fan
molta por, me valch d' eixa arma per poguer
'm defensar d' ells, cas que 'm volguessin mos-
segar.

—¡Home, home! En semblants casos no té
mes que dir l' Evangeli de Sant Joan.

—¡Oh! ja 'l diria, pró aquellas bestiolas no
entenén lo llatí.

EPÍGRAMAS

Per la quaresma un cert dia
sens' volguervos dir res fals,
'n Pau demanà cinch rals
á sa promesa Maria;
pró com élla 'l coneixia
y sab qu' es bastant ximplet
—¿Per qué vols fer tal gastet?
va dirli ab tono de guassa:
—Com qu' ab tú deijuno massa
vull ampassar-me un filet.
Li. Matas Carré.

Preguntaren á un minyó
que á la doctrina và aná:
—¿Deu en lo cel, com está?
y 'l noyet va contestá:
—Jo crech que deu estar hó
Barberet.

—¿De que fá 'l seu fill Peret?
—¡oh! está guanyant molta fama:
miri, sols ab un dia ha fet
tres novelas y un gran drama.
—Donchs deu ser bon escriptor....
—No senyor, es . . . impresor.
M. Sitárrimas.

EMBULLS.

SOLUCIONS DEL NUMERO ANTERIOR.

XARADA PRIMERA. Ho-no-ra-ta.

ID. SEGONA. Pau-la.

CONVERSA. Adela

FUGA DE CONSONANTS:

Tinch cinch fills tisichs y prims,
y cinch mil ciris fins tinch;
essent 'ls derrers per fer,
euentdrer temples enters.

s
nas
ROMBO: sa lou
sol
u

ANAGRAMA. Ascó, Soca, Ocas, Asco, Cosa.

PROBLEMA ARITMETICH. 48 perdius.

COMBINACIÓ NUMERICA: 22

2

—

24

ENDAVINALLA. Sangonera.

SEMBLANSA PRIMERA. En que tenen rovell.

ID. SEGONA. En que fallan.

GEROGLIFICH Entre palas pichs y aixadons hi ha
tres pagesos.

Lo premi humoristich aquesta senmana també s' ha
quedat á casa.

XARADAS.

Igual á "tres dos primera"
es "prima segona tres";
"segona" consonant es
y cosa estranya "hú tercera."

Molt mala sort se l' hi espera
al animal que al "tot" vá
puig d' allí sols sortirà

per trobar sa hora postrema.

Lo Moro de Foch.

Té "dos tercera" afició
á "hú tersa" la Baldomera
que quant "primera tercera"
sembla una "tot" de alló bó.
Humano Capiti.

CONVERSA.

—¿Ahont vas Manel aquesta nit?

—Ola Peret, al Teatro.

—¿Que hi anirás sol?

—No; també vindrá mon jermá.

—No 'l conech: ¿com se diu?

—Buscan que ja t'ho he dit.

Mister Wesphalia.

ANAGRAMA.

—Lo "total" de nou pessetas
es igual á "tot," ¿vritat?
—"Total" es, amich Bernat
no hi ha que darhi voltetas.
Ab quatre lletres tres tots,
endavinau, noy, si pots.

R. S.

ESCARXA-CERVELLS.

FILOMENA, URSULA, ASUNCIO, CECILIA,
EUGENIA, MARGARITA, MATILDE.

Posar aquestos noms de dona en columna de modo
que de diagonal diga un nom d' home.

Marieta T. y Ll.

ENDAVINALLA.

Soch blanca, pró no com neu,
tinch cara y no soch persona,
no 'm caso y també tinch creu,
vaig sempre per tot arreu
y 'l meu sexe n' es de dona.

Escudé Petit.

GEROGLIFICH.

::M:

TTTTTTTTTTT

T

Castelar

Maig e

MB oli KT

VII Roba.

Para-rayos

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Humano Capiti: Ja ho veu —Ribas Miquel: Vosté co-
pia molt malament —Quirando de F: Anirá 'l epi-
grama. —Montbars: Id. la conversa —Lo Moro de foch:
Id. una xarada. —Marieta T. y Ll: Ja l' hi hem posat. —
S. P. Q. R.: "No hem rebut la seva carta". —Un dis-
fressat: No pot anar. —Un mort del sigle passat: Son
articlel enclou bons pensaments, pró mal desarrollats.
—Camas de espart: Vosté te idea: treballi. —Dos pela-
canyas: Eseriguin en catalá. Posarem la creu de parau-
las. —Paul de Kaca: Anirá una endavinalla. —J. Plaza:
A las mudansas, se 'ls cambia la primera lletra. Lo
demes no serveix. —Orravag Samot: Digui, Ganxet: ¿qué
's vers ó prosa lo que 'ns envia? —F Broma: Y lo de
vosté qu' es ¿prosa ó vers? —Tururut: L' epígrama, ar-
reglat, anirá. —R. Borrás: Vosté ho pot fer millor. —Un
estudiant: Desitxem coneixel. —P. Cornadó y G: Anirá una
mudansa —Cunyat del Campaner: Idem, la xarada. —
Tiburón: Idem geroqlifich; l' epígrama es massa vert. —
V. Elltab: S' ha descuidat de las solucions: lo demes es
fora de temps. —Setra: Anirá un triangul. —Antoine:
Vostre treballé, es molt fluixé é molt kiforos. —Velia-
nas: Anirá la conversa y la poesia, després d' arregla-
da. —J. P. P.: Id. lo quadrat.

Las cartas no contestadas, son á la "botxa".

REUS:

ESTAMPA DE SABATER.
Plassa del Rey, núm. 10.